

ACCIÓ VALENCIANA

«Vergonya eterna a aquells
que despreciant son idioma
alaben el dels altres».

DANT ALIGHIERI.

Boletí quinzenal — Orgue d'ACCIÓ CULTURAL VALENCIANA — Redacció i Administració: Jorge Juan, 13

Preus de Subscripció: simpatizant, 3 pessetes a l'any; actiu, 1 pesseta al mes; protector, 2 pessetes al mes.

ANY I - N.º 5

VALENCIA 15 JUNY 1930

10 CÈNTIMS

EDITORIALS

La nostra posició

El grup de redactors i de col·laboradors fixos que edita esta fulla, te dos trets definidors que ens aplega tots: el seu universitarisme i la seua valenciania.

A banda d'açò, és lògic que dins l'estima que tots sentim pel nostre país, hi hagen distints matissos d'apreciació en quan al grau de personalitat de la nostra patria en relació als altres agrupaments peninsulars, com igualment en la labor a realitzar per tal d'arribar a una coordinació amb les altres terres a les que ens mereixen més profundes característiques racials.

Per açò volem deixar establert d'una vegada, la nostra actitud: ACCIO VALENCIANA aspira a ésser l'orgue informatiu del nostre moviment cultural i al mateix temps, una tribuna on coincidixquen les veus de tots aquells que es creguen que tenen la seua paraula a dir en el present resorgir de la nostra personalitat històrica.

Aixís puix, en aquest camp neutral cadascú, amb llur signatura defensarà el camí que crega més convenient a seguir per als patriotes.

Nòta

Els nostres lectors hauràn vist que des del número prop passat hem augmentat el tamany de la nostra fulla. Aixina venim a complir una promesa que ferem ja al eixir al carrer.

Gracies al favor del públic i al apoï decidit de bon nombre de protectors estem segurs que no serà esta la darrera millora i ampliació que hem d'establir en est nostre periòdic. Cal que tots ens ajuden, i cadascú dels nostres lectors deu convertir-se en un propagandista de la nostra obra, cercant entre els seus amics i coneguts, nous lectors i subscriptors i àdhuc anunciants, que ens aseguren un més potent vida econòmica.

Pensem que açò es un negoci, però un negoci que es fa a nom de Valencia i per tal de millorar els seus bens espirituals, que de retruc ens hauràn d'afavorir a nosaltres que som els seus fills.

Ara necessitem justificar-nos del retràs amb que han eixit alguns números. Com que no es res de vergonyós podem dir el motiu: tot el pes de la redacció i administració cau

sobre alguns xicots que hem tingut que entendre'ns en aquestes setmanes últimes amb els examens de l'Universitat. D'ahí dit retràs, d'ahí també la quantitat una mica excessiva d'errades que s'ens han escapat en els textos darrers, i que culminen en aqueix número 4 on fins la fetxa hem donat mal. Però el

lector no deixarà de reconèixer certa originalitat en el fet d'haver donat en un mes tres números d'una fulla quinzenal.

Però prometem no fer-ne més d'eixes originalitats. Al número del 31 de maig, afixquen-li vintiquatre hores, i consideren-lo com del primer de juny, i ja podem seguir.

Ensaigs Valencians

La llengua valenciana

II

Sabut es ja que ans que la filologia s'hi troba el sentiment. I la intervenció d'aquest "imponderable" llança per terra les més aenyades construccions de la raó.

La qüestió sobre la relació entre idioma i dialecte sembla que ha d'ésser eterna. Tothom es d'acord en reconèixer en una cultura, diversos estats, que corresponen a diverses categories socials i en la llengua que li serveix de vehicle, a diversos tipus de llenguatge. En aquests distints cercles lingüístico-culturals la flor de l'idioma es representada pel llenguatge literari, que teòricament es com la selecció dels més bells mots i de les formes més pures de la llengua popular.

Però en la realitat històrica i vital, açò no pot entendre's d'un mode excessivament matemàtic. Precisament una ullada superficial al procés formatiu de qualsevol de les llengües d'una més pura dignitat literaria ens mostra quelcom prou distint.

Quan una nacionalitat lingüística comença a conrear sa llengua amb una finalitat artística, pren sempre com a base el dialecte parlat en la contrada on aquest fenomen de superació es realitza. Es després, quan ja s'ha fixat la morfologia, quan hom pren d'altres contrades aquells mots que mancaven en el recó del país on el desvellament artístic prengué cos. Aixís va succedir als països castellans on el dialecte de la Castella estricta serví de base a la llengua culta amb menyspreu dels altres dialectes de Lleó, Andalúcia, Aragó, etc. Així també a Italia, on el toscà ha surat per damunt dels altres dialectes gracies a haver tingut la fortuna de produir-se en la seua variant, les grans figures migevals i del Renaixement.

Entre nosaltres el cas es repeteix ara. Queda tan lluny la gran floració literaria dels segles d'independència que be podem parlar d'un naixement, més que d'una Renaixença.

La variant catalana de la nostra llengua, compta hui amb la quasi totalitat dels autors i lectors que lligen en la llengua nàdva. No es necessita doncs ésser molt fi d'esperit, per a poder predir, que dú el camí que mena a l'hegemonia.

Açò, donada l'actual situació de redreçament nacional es produirà rapidíssimament, si no fos per una altra circumstància històrica, de no menys realitat vital. Aquesta circumstància consisteix en un fet que tothom

coneix: i es el de que la nació—que provisionalment apellarem "catalana"—ha vixcut des de son oríge escindida en diversos estats sobirans. Per tant el moviment uniformador tropeça, tot just iniciat amb les fronteres materials i morals—de suspicàcia—de l'altra regió.

En els exemples exposats—Castella, Italia—açò no pot succedir puix que la llengua de l'Estat coincideix amb la nacional, per tant hi té una força i una autoritat que la imposa sense resistències.

Entre nosaltres no passa res de tot això. Tota la labor a realitzar ha d'ésser producte d'un acord previ i clar està que açò dificulta i àdhuc impedirà per molt de temps que s'arribe al front únic. El localisme triomfa, amb la seua amor a les propies variants dialectals i la morfologia de la llengua haurà d'esperar molt encara per a arribar a uniformar-se.

Es ben comprensible l'afany dels catalans per tindre una llengua perfectament fixada, tant como ho siga el francès o el castellà. Però aquest desig tan plausible—i que tots compartim—no és possible en molt de temps. Obliden ells, que aqueixes llengües qu'els serveixen d'incentiu duen des del Renaixement un treball continu de tanteig, i que hui han restat dins la corrent viva de l'idioma aquelles paraules que un contrast continuat ha fet acatar com a més aptes.

A la llarga, es l'ús qui selecciona i entestar-ne a supplantar-lo per una autoritat per gran que ella ho siga—i per a nosaltres ho es molt—es voler cegar la "fons vitae" de l'idioma. Si ens fixem amb els clàssics castellans—que son els que millor coneguem entre els estrangers—hi trobarem un gran repertori de dialectalismes i formes arcaiques que la literatura ha anat deixant a les vores del camí. No vullgam nosaltres donar a llum una criatura tan perfecta i adulta, que ens naixca un monstre.

Admetam per molt de temps encara la pluralitat de formes que la selecció ja es farà per sí mateix. I defuixcam el localisme que tant es troba entre els que parlem de l'idioma valencià, com entre els que a Barcelona retradueixen els textos valencians, reconeguent aixís una frontera lingüística, que sols es una fantasma.

E. G. N.

Valencia i juny 1930.